د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه

اعلامیه جهانی حقوق بشر

د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه

د ۱۹٤۸ د ډسمبر ۱۰ (۱۳۲۷/۹/۱۹ لمریز کال)

د ملګرو ملتونو سازمان د عمومي غونډې مصوبه

سریزه:

څرنګه چې د بشري کورنی د ټولو غړو ذاتي کرامت او د دوي د برابرو او نالیږد یو یا نه بیلیدونکو حقوقو پیژندل په نړۍ کې د سولې، آزادۍ او عدالت بنسټ جوړوي. څرنګه چې د بشري حقونو څخه بی خبری او سپکاوی د داسې وحشیانه کړو او عملونو لامل ګرځیدلی چې د بشریت ضمیر یي سخت زیانمن کړی او د هغې نړۍ زیږیدنه چې انسانان په کې د عقیدې او اندونو په بیانولو کې آزاد او له هر ډول ویرې او نیستۍ څخه لیرې او خوندي وي، د بشر د خورالوړو ارمانونو او غوښتنو په څیر اعلام شوي ده. څرنګه چې ډیره لازمي بریښي د نړیوالو ټولنو ترمنځ دې د اړیکو پراختیا و هڅول شي. څرنګه چې د ملګرو ملتونو خلك د همدې سازمان په منشور کې د بشر په بنسټیزو حقوقو، د انسان کرامت او ارزښت او د ښځې او نارینه د انډولو حقوقو په باب خپله باورمندي او عقیده په تکراري ډول سره تائید او اعلام کړې ده او رغنده پریکړه یې کړې ده چې ټولنیز پرمختګ سره به مرسته کوي او په آزاد ماحول کې به غوره ژوندون منځ ته راوړي. څرنګه چې د دې حقوقو او آزادیو په اړه د نظر او پوهې یو والي د دې ژمنې د بشپړي پلي کولو لپاره خورا ارزښت او اهمیت لري نو، د ملګرو ملتونو عمومي ټولنه د بشر د حقوقو دغه نړیواله اعلامیه د یوه ګډ آرمان په توګه ټولو خلکو او ملتونو ته اعلاموي. تر څو ټول خلك او د ټولنې هر غړې

اعلامیه جهانی حقوق بشر

مصوب ۱۰ دسمبر ۱۹٤۸ میلادی (مطابق ۱۳۲۷/۹/۱۹ شمسی)

مجمع عمومی سازمان ملل متحد

مقدمه:

از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان وانتقال ناپذیر آنان اساس آزادی، عدالت وصلح را در جهان تشکیل میدهد. از آنجا که عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه یی گردیده است که روح بشریت را به عصیان وا داشته و ظهور دنیای که در آن افراد بشر در بیان عقیده، آزاد واز ترس وفقر، فارغ باشند به عنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است. از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام برضد ظلم وفشار مجبور نگردد. از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین الملل را مورد تشویق قرار داد. از آنجا که مردم ملل متحد، باور خود را به حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق زن و مرد مجدداً در منشور، اعلام کرده اند و تصمیم راسخ گرفته اند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد، وضع زنده گی بهتر بوجود آورند. از آنجا که دول عضو متعهد شده اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند. از آنجا که حسن تفاهم مشترکی نسبت به این حقوق و آزادی ها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد. مجمع عمومی این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرمان مشترکی برای تمام مردم و

دغه اعلامیه په پام کې ونیسي او په پرله پسې ډول کوښښ وکړي چې د ښوونې او روزنې له لارې دغو حقوقو او آزادیو ته درناوی پراختیا او وده ومومي او د ملي او نړیوالو ګام په ګام پرېکړو سره د هغوی بشپړه پیژندنه او عملي کول د غړو هیوادونو او څه د هغه هیوادونو خلکو ترمنځ چې د دوی د واکمنۍ په حدودو کې دي ټینګښت ومومي.

لومړۍ ماده:

ټول انسانان آزاد نړۍ ته راځي او د حقوقو او حیثیت له پلوه سره برابر دي. ټول د عقل او وجدان درلودونکي دي او باید یو له بل سره د ورور ګلوۍ په روحیه چلند وکړي.

دوه یمه ماده:

هر څوک کولای شي چې د هر ډول توپیر پرته په ځانګړي ډول د توکم، رنګ، جنس، ژبې، مذهب، سیاسي عقیدې او هره بله عقیده، ملیت، ټولنیز موقف، شتمنۍ، زیږیدنه یا د هر بل موقف د په نظر کې نیولو پرته د هغوی ټولو حقونو او آزادیو څخه ګټه واخلي کوم چې په دې اعلامیه کې یادونه شوي ده. برسیره پردې له هیچا سره به د هغه د ملك یا سیمې د سیاسي، اداري، قضائي یا نړیواله موقف پر بنسټ تبعیض ونشي، که څه هم هغه ملك یا سیمه چې شخص ورپورې تړلې وي خپلواك، ترلاس لاندې، غیر مختار او یا یې حاکمیت په یو ډول محدود وي.

دریمه ماده:

هر څوك د ژوند، آزادۍ او شخصي امنیت حق لري.

څلورمه ماده:

نه شو کولای هیڅوك په مریي توب کې وساتو او په هره بڼه د مریي توب په ډول

کلیه ملل اعلام میکند. تا جمیع افراد و همه ارکان اجتماع این اعلامیه را دایماً مدنظر داشته باشند و مجاهدت کنند که به وسیله تعلیم و تربیت، احترام به این حقوق و آزادی ها توسعه یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین المللی شناسائی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در میان خود ملل عضو وچه در بین مردم کشور های که در قلمرو آنها می باشند تأمین گردد.

مادهٔ اول:

تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند واز لحاظ حیثیت وحقوق باهم برابرند، همه دارای عقل و وجدان میباشند وباید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

مادهٔ دوم:

هرکس میتواند بدون هیچ گونه تمایز، مخصوصاً از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیدهٔ سیاسی یا هر عقیدهٔ دیگر و همچنین ملیت ها وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر از تمام حقوق و کلیه آزادیهای که در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره مند گردد. بر علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی، اداری، قضائی یا بین المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیمومت یا غیر خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد.

مادهٔ سوم:

هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

مادهٔ چهارم:

احدی را نمیتوان در برده گی نگاه داشت و داد وستد برده گان به هر شکلی که باشد

پیرودل منع دي.

پنځمه ماده:
نشو کولای چې هیڅوک تر ربړونې، کړاو او یا داسې چلند لاندې راولو چې ظالمانه د انسانیت خلاف او له سپکاوي څخه ډک وي.

شپږمه ماده:
هر څوک حق لري هر چېرته چې وي، د هغه حقونو شخصیت د قانون په وړاندې د یوه انسان په څیر وپیژندل شي.

اوومه ماده:
ټول د قانون په وړاندې یو برابر دي او حق لري چې د هر ډول تبعیض پرته د قانون د ملاتړ څخه برخمن شي، ټول حق لري چې د هر هغه تبعیض په وړاندې چې د دې اعلامیې څخه سرغړونه کوي او یا د هغې لمسونې په مقابل کې چې داسې تبعیض ته لمن وهي په برابره توګه د قانون د ملاتړ څخه برخمن شي.

اتمه ماده:
د هغو عملونو په وړاندې چې د یو وګړي په بنسټیزو حقونو تیري وکړي او هغه د اساسي قانون او یا کوم بل قانون له خوا هغه ته ورکړل شوي وي هر څوک حق لري چې صلاحیت لرونکو ملي محکموته مراجعه وکړي.

نهمه ماده:
هیڅوک په خپل سر توقیف، بندي یا تبعید کېداي نشي.

لسمه ماده:
هر څوک بشپړه مساوي حق لري چې دعوه یې د یوې ناپیلې او مستقلې محکمې له خوا په ښکاره او منصفانه توګه تر غور لاندې ونیول شي، او دغه

ممنوع است.

مادهٔ پنجم:
احدی را نمیتوان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه ویا برخلاف انسانیت وشئون بشری یا موهن باشد.

مادهٔ ششم:
هرکس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.

مادهٔ هفتم:
همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض وبالسویه از حمایت قانون بر خوردار شوند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد وبر علیه هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید بطور تساوی از حسمایت قانون بهره مند شوند.

مادهٔ هشتم:
در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار بدهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هرکس حق رجوع مؤثر به محاکم ملی صالحه دارد.

مادهٔ نهم:
احدی نمیتواند خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید شود.

مادهٔ دهم:
هرکس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله محکمه مستقل وبیطرفی، منصفانه و علناً رسیده گی شود و چنین

شان محکمه د ده په حقوقو او الزاماتو او یا هر جزائي تور چې په ده لګول شوي دي، لازمه پریکړه وکړي.

یوولسمه ماده:

۱- هر څوک چې په کوم جرم تورن شوي وي حق لري تر هغه بې ګناه وګڼل شي تر څو یې جرم په داسې یوه ښکاره محکمه کې ثابت شوي نه وي، چې تورن پکې د خپل دفاع لپاره ټول ضروري او رسمي تضمینونه ولري.

۲- هیڅوک د داسې اعمالو تر سره کولو یا نه کولو په وجه محکوم کېداي نه شي، چې د اجرأ په وخت کې د ملي یا نړیوال قانون په وړاندې جرم نه شمیرل کېده، دغه راز هیڅوک د یوه جرم د کولو په وجه، له هغه سخته سزانه ویني چې د جرم د اجرأ کېدو په مهال کې د هغه جرم لپاره ټاکل شوي وه.

دولسمه ماده:

د هیچا په محرمیت، کورنۍ، د اوسیدو ځاي او لیکونو کې لاس وهنه نه کیږي او نه یې په نوم او حیثیت تیري کېداي شي، هر څوک د دې ډول یرغل یا لاس وهنې په وړاندې د قانوني ساتنې حق لري.

دیارلسمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د هر هېواد په دننه کې په آزادانه توګه د تلو او استوګنې ځاي غوره کړي.

۲- هر څوک آزادی او حق لري د خپلې استوګنې ځاي بدل کړي، او حق لري په هر هېواد کې چې وغواړي ژوند وکړي او یا هغه پریږدي.

محکمهٔ در باره حقوق والزامات او یا هر اتهام جزائی که به او منسوب شده باشد اتخاذ تصمیم بنماید.

مادهٔ یازدهم:

۱- هرکس که به جرمی متهم شده باشد بی گناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوای عمومی که در آن کلیه تضمینهای لازم برای دفاع او تأمین شده تقصیر او قانوناً محرز گردد.

۲- هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نشود محکوم نخواهد شد به همین طریق هیچ مجازاتی شدید تر از آنچه که در موقع ارتکاب جرم بدان تعلق میگرفت درباره احدی اعمال نخواهد شد.

مادهٔ دوازدهم:

احدی در زنده گی خصوصی، امور خانواده گی، اقامتگاه یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد، هرکس حق دارد که در مقابل این گونه مداخلات و حملات، مورد حمایت قانون قرار گیرد.

مادهٔ سیزدهم:

۱- هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند ومحل اقامت خود را انتخاب نماید.

۲- هرکس حق دارد هر کشوری واز جمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خود باز گردد.

څوارلسمه ماده:

۱- هــر څوک حق لري، چې له ځوروني او تعقیب څخه پرته په نورو ملکونو کې پناه وغواړي.

۲- که چېرې تعقیب د غیر سیاسي جرم او یا داسې اعمالو د کولو په وجه وي، چې د ملګرو ملتونو له مقصدونو او اصولو سره توپیر ولري له دغه حق څخه ګټه نشي پورته کېدای.

مادۀ چهارده هم:

۱- هرکس حق دارد در برابر تعقیب، شکنجه وآزار، پناهنده گی جستجو کند و در کشور های دیگر پناه اختیار نماید.

۲- در موردی که تعقیب واقعاً مبتنی به جرم عمومی و غیره سیاسی یا رفتار های مخالف با اصول مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود.

پنځلسمه ماده:

۱- هر څوک د تابعیت د درلودلو حق لري.

۲- نشو کولای هیڅوک د تابعیت درلودلو له حق څخه بې برخي کړو.

مادۀ پانزدهم:

۱- هرکس حق دارد که دارای تابعیت باشد.

۲- احدی را نمیتوان خود سرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

شپارسمه ماده:

۱- هر بالغ نارینه او ښځینه بې له هیڅ ډول محدودیته لکه توکم، ملیت یا دین له اړخه حق لري چې واده وکړي او کورنۍ جوړه کړي دوي د واده کولو، د واده په وخت او د هغه په فسخ کولو کې مساوي او برابر حق لري.

۲- واده باید د دواړو لورو (ښځي او نارینه) په بشپړ رضایت او خوښي سره وشي.

۳- کورنۍ د ټولني بنسټیز او طبیعي غړي دي او حق لري چې د ټولني او دولت له خوایې ملاتړ وشي.

مادۀ شانزدهم:

۱- هر زن و مرد بالغی حق دارد بدون هیچ گونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت، یا مذهب با همدیگر زناشویی کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی میباشند.

۲- ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود.

۳- خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود.

اوه لسمه ماده:

۱- هر وګړی د ځانګړي او یا ګډ ملکیت درلودلو حق لري.

۲- هیڅوک د ملکیت درلودلو حق څخه محروم کولي نه شو.

مادۀ هفدهم:

۱- هر شخص، منفرداً یا بطور جمعی حق مالکیت دارد.

۲- احدی را نمیتوان خودسرانه از حق مالکیت محروم نمود.

اتلسمه ماده:

هر څوک حق لري چې د فکر، وجدان او مذهب د آزادۍ څخه برخمن شي، دا حق د مذهب او عقیدې د بدلولو متضمن دي او همدارنګه دا حق یوازې یا له نورو سره په ګډه، په ښکاره یا په خصوصي توګه د خپلې عقیدې یا دین په تدریس، عمل، عبادت کولو او دیني مراسمو د اجرأ کولو، آزادۍ متضمن وي.

مادۀ هجده هم:

هرکس حق دارد که از آزادی فکر، وجدان ومذهب بهره مند شود. این حق متضمن تغییر مذهب یا عقیده وهمچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان میباشد ونیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است. هرکس میتواند از این حقوق منفرداً یا جمعاً به طور خصوصی یا به طور عمومی برخوردار باشد.

نولسمه ماده:

هر څوک د بیان او د عقیدې آزادۍ حق لري پدې حق کې هغه آزادۍ شامله ده چې یې څوک له خپلې عقیدې او نظر درلودلو څخه ویره او اندیښنه ونلري او د عقاید و او معلوماتو په پلټنه او لاس ته راوړنه کې د کوم برید او سرحد پرته آزاد وي.

مادۀ نزدهم:

هرکس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که از داشتن عقاید خود بیم واضطرابی نداشته باشد ودر کسب اطلاعات و افکار ودر اخذ وانتشار آن با تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

شلمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې په آزاد ډول سوله ییزې اتحادیې او ډلې جوړې کړي.

۲- هیڅوک په یوې ټولنې کې د ګډون په خاطر نه شو مجبور کولې.

مادۀ بیستم:

۱- هرکس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیتهای مسالمت آمیز تشکیل دهد.

۲- هرکس را نمیتوان مجبور به شرکت در اجتماعی کرد.

یو ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې څه په مستقیمه توګه او یا د خپلو استازو له لیارې یا په آزاد ډول انتخاب شوي دي د خپل هېواد په عمومي ادارې چارو کې ګډون وکړي.

۲- هر څوک حق لري، چې په برابره توګه په خپل ملک کې له عامه خدمتونو څخه ګټه واخلي.

۳- د خلکو اراده د حکومت واک او بنسټ دي، دغه اراده باید په نوبتي ډول درښتینو انتخاباتو د لارې څرګنده شي چې دغه انتخابات باید په

مادۀ بیست ویکم:

۱- هرکس حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً وخواه با وساطت نمایندگانی که آزادانه انتخاب شده باشند، شرکت جوید.

۲- هرکس حق دارد که با تساوی شرایط، با مشاغل عمومی کشور خود نایل آید.

۳- اساس ومنشاء قدرت حکومت ارادۀ مردم است این اراده باید به وسیله انتخاباتی بر گزار گردد که از روی صداقت وبه طور ادواری

عمومي او د برابرۍ په پام کې نیولو سره د پټې رأيې او یا نورو انتخاباتي بیلګو په ډول داسې سرته ورسیږي چې د رأیو آزادۍ تأمین کړي.

دوه ویشتمه ماده:

هر څوک د ټولنې د یوه غړي په توګه د ټولنیز مصؤنیت حق لري او ښايي چې د ملي هڅو او نړیوالو مرستو له لیارې د هر دولت د سازمان او منابعو سره سم هغه اقتصادي، ټولنیز او کلتوري حقوق تر لاسه کړي، چې د ده د حیثیت او د شخصیت د آزادۍ ودې لپاره اړین وي.

دریشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې کار وکړي، په آزاد ډول ځانته کار غوره کړي د کار عادلانه او منصفانه شرایط ولري او د بې کارۍ په وړاندې یې حمایت او ملاتړ وشي.

۲- ټول حق لري چې د کار په وړاندې د هر ډول تبعیض پرته برابره اجوره تر لاسه کړي.

۳- هر څوک چې کار کوي د مناسب معاش حق لري، چې د ده او د ده د کورنۍ لپاره د بشري کرامت وړ ژوند تضمین کړي او که ضروري وي حق لري، چې د نورو ټولنیزو محافظتي وسایلو په ذریعه تقویه شي.

۴- هر څوک حق لري د خپلو ګټو د دفاع لپاره د نورو سره اتحادیې جوړې کړي او په دا راز اتحادیو کې ګډون وکړي.

څلیر ویشتمه ماده:

هر څوک د تفریح او استراحت حق لري، د کار د ساعتونو د مناسب محدودیت او نوبتي رخصتیو چې معاش ورته ورکول کیږي حق لري.

صورت پذیرد، انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رأی مخفی یا طریقهٔ نظیر آن انجام گیرد که آزادی رأی را تأمین نماید.

مادهٔ بیست ودوم:

هرکس به عنوان عضو اجتماع حق امنیت اجتماعی دارد ومجاز است وبه وسیله مساعی ملی و همکاری بین المللی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را که لازمه مقام و رشد آزادانهٔ شخصیت اوست با رعایت تشکیلات و منابع هرکشور به دست آورد.

مادهٔ بیست وسوم:

۱- هرکس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد ودر مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.

۲- همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.

۳- هر کس که کار میکند مستحق مزد منصفانه و رضایت بخشی است که زنده گی او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تأمین کند و آنرا در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی، تکمیل نماید.

٤- هر کس حق دارد که برای دفاع از منابع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت نماید.

مادهٔ بیست و چهارم:

هرکس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و مستحق محدودیت معقول ساعات کار و مرخصیهای ادواری، با اخذ حقوق میباشد.

پنځه ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د خپل او خپلې کورنۍ، ژوندون کچه، روغتیا او هوساینې (خوراک، استوګنې ټولنیز او روغتیایي خدمتونو له پلوه تأمین کړل شي او همدا راز حق لري چې د بیکارۍ، ناروغۍ، معیوبتیا او ناتوانۍ، کونډتوب، زوړوالي او په داسې شرایطو کې چې د معیشت وسایل یې له لاسه تللي وي، د عزتمن او آبرومندانه ژوندانه نه برخمن شي.

۲- میندي او ماشومان حق لري چې د ځانګړي پاملرنې څخه برخمن شي ټول ماشومان که د نکاح په واسطه او یا بې نکاح پیدا شوي وي د مساوي ټولنیز ملاتړ څخه باید برخمن شي.

شپږ ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د ښوونې او روزنې څخه برخمن شي، ښوونه او روزنه بر سره په لومړنیو او اساسي پړاوونو کې وړیاوي لومړني تعلیمات باید اجباري وي، حرفوي او تخنیکې زده کړې، عمومیت وموميې لوړې زده کړې باید د برابرو شرایطو سره د ټولو پر مخ خلاصې وي او ټول د استعداد او وړتیا په بنسټ له هغه څخه ګټه پورته کړي.

۲- ښوونه او رزونه باید د انساني شخصیت د بشپړ والې او بشري حقوقو او بنسټیزو آزادیو ته د درناوي د زیاتوالي په لوري وهڅول شي، ښوونه، روزنه باید ټولو ملیتونو، توکمونو او دیني ډلو ترمنځ تفاهم، زغم او دوستي پیاوړي کړي او د ملګرو ملتونو هڅې د سولې د پیاوړتیا لپاره پرمخ بوزي.

۳- میندي او پلرونه د خپلو ماشومانو د

مادهٔ بیست وپنجم:

۱- هرکس حق دارد که سطح زنده گی سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبتهای طبی و خدمات لازم اجتماعی تأمین کند و همچنین حق دارد که در موقع بیکاری، بیماری، نقض اعضاء، بیوه گی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اراده انسان، وسایل امرار معاش از بین رفته باشد. از شرایط آبرومندانهٔ زنده گی برخوردار شود.

۲- مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند. کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدنیا آمده باشند حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شود.

مادهٔ بیست و ششم:

۱- هرکس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند شود. آموزش و پرورش لا اقل تا حدودی که مربوط به تعلیمات ابتدایی و اساسی است باید مجانی باشد. آموزش ابتدایی اجباری است. آموزش حرفه یې باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل، به روی همه باز باشد، همه بنأ به استعداد خود بتوانند از آن بهره مند گردند.

۲- آموزش و پرورش باید طوری هدایت شود که شخصیت انسانی هرکس را به حد کامل رشد آن برساند و احترام به حقوق و آزادیهای بشر را تقویت کند. آموزش و پرورش باید با حسن تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مختلف و دوستی بین تمام ملل، جمعیتهای نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیتهای ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید.

۳- پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و

ښوونې، روزنې د ډول په غوره کولو کې د لومړیتوب حق لري.

پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

اوه ویشتمه ماده:

۱- هر څوك حق لري د خپلې ټولنې په فرهنګي او ټولنیزو فعالیتونو کې په آزاده ډول ونډه واخلي، له هنرونو څخه ګټه تر لاسه کړي او په عملي پرمختګ کې شریك او له ګټو څخه یې برخمن شي.

مادهٔ بیست وهفتم:

۱- هرکس حق دارد آزادانه در زنده گی فرهنگی- اجتماعی شرکت کند، از فنون و هنر ها متمتع گردد و در پیشرفت عملی و فواید آن سهیم باشد.

۲- هر څوك د خپلو علمي، فرهنګي او هنري اثارو د مادي او معنوي ګټو د ساتنې او ملاتړ حق لري.

۲- هرکس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

اته ویشتمه ماده:

هر څوك حق لري چې په ټولنه کې د داسې نظم غوښتونکې شي چې په دې اعلامیه کې بیان شوي حقوق او آزادۍ تأمین کړي.

مادهٔ بیست وهشتم:

هرکس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین المللی، حقوق وآزادیهای را که در این اعلامیه ذکر گردیده است تأمین کند و آنها را به مورد عمل بگذارد.

نهه ویشتمه ماده:

۱- هر څوك هغې ټولنې کې دندې او مکلفیتونه لري چې یوازې هلته د ده د شخصیت آزاده او بشپړه وده ممکنه وي.

مادهٔ بیست ونهم:

۱- هر کس در مقابل آن جامعه یی وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر سازد.

۲- هر څوك باید د خپلو حقوقو او آزادیو په عملي کولو کې یوازې د هغو محدودیتونو تابع وي چې د قانون په ذریعه یوازې د دې لپاره ټاکل شوي وي چې د نورو آزادیو او حقوقو په مناسب ډول احترام وشي او وپیژندل شي او په یوه آزاده ټولنه کې د اخلاقي موازینو، غوښتنو، عمومي نظم او هوساینې مراعات وشي.

۲- هرکس در اجرای حقوق و استفاده از آزادیهای خود، فقط تابع محدودیتهای است که به وسیله قانون، منحصراً به منظور تأمین شناسایی و مراعات حقوق و آزادیهای دیگران و برای مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همه گانی، در شرایط یک جامعهٔ دموکراتیک وضع گردیده است.

۳- په هیڅ راز دغه حقونه او آزادۍ د ملګرو ملتونو د اصولو او موخو په خلاف نشي عملي کېدای.

۳- این حقوق و آزادیها، در هیچ موردی نمیتواند برخلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرأ گردد.

دېرشمه ماده:

پدې اعلامیه کې هیڅ یوه فقره یا ماده باید داسې تعبیر نه شي چې کوم دولت، ډلي یا شخص ته د دي حق ورکړي په داسې فعالیت لاس پورې کړي یا داسې کار اجرأ کې، چې هدف یې په دي اعلامیه کې د ذکر شویو حقوقو او آزادیو لغوه کول وي.

مادهٔ سی ام:

هیچ یک از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که به موجب آن بتواند هریک از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را ازبین ببرد ویا در آن راه فعالیتی بنماید.